

Pracovní list č. 18: SEDLAK, DAREBAK

Žertovná píseň ze sbírky *Kopřivnické písničky* Emila Hanzelky

D A D A D

Se - dlak, da - re - bak ma je - den ka - bat,

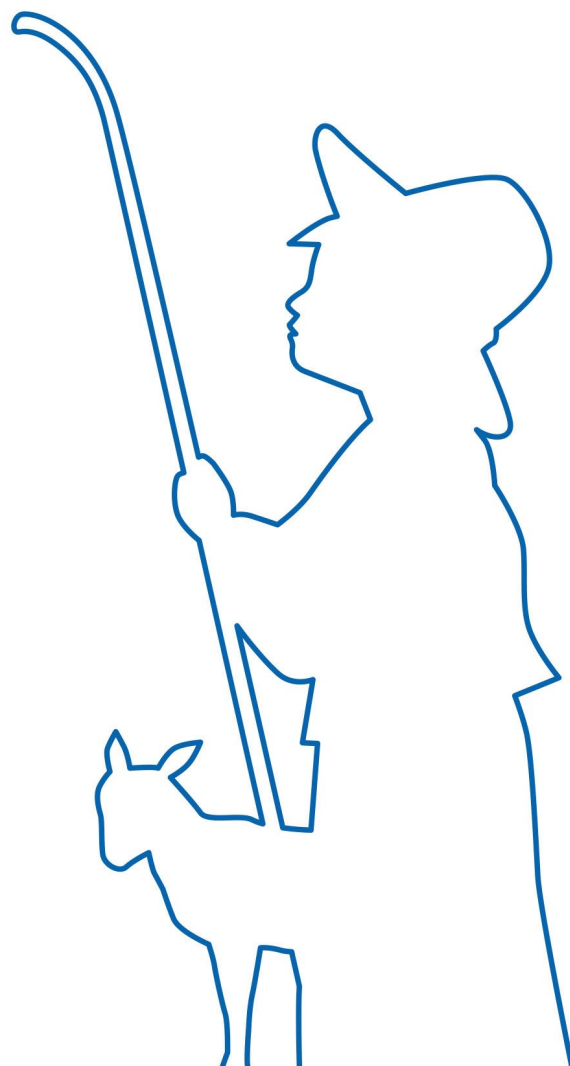
Emi Emi/H A

ga - le - ty ma sa - me la - ty a z bo - tu mu

D A7 D

tr - ča pja - ty, pi - vo pi - je rad.

Sedlak, darebak
ma jeden kabat,
galety ma same laty
a z botu mu trča pjaty,
pivo pije rad.

I. Porozumění textu

1. **Přečti si potichu text písně.** Najdi v něm výrazy, kterým:
 - chybí diakritické znaménko nebo se liší od své spisovné varianty písmenem či tvarem. Podtrhni je modře.
 - vůbec nerozumíš. Podtrhni je červeně.
2. **Ve dvojicích se pokuste vysvětlit, co mohou neznámá slova znamenat.** Poté je přeložte do současné češtiny.
3. **Přečti text nahlas.** Dbej na krátkou výslovnost.
4. **Přelož vybrané verše do současného jazyka.**

Sedlak, darebak
ma jeden kabat,
galety ma same laty
a z botu mu trča pjaty,
pivo pije rad.

5. **Nakresli, jak si představuješ, že sedlák má „galety same laty“.**

II. Porozumění obsahu

1. O kom se v písni zpívá?
2. Jaké má vlastnosti?
3. Jak vypadá jeho oblečení?
4. Proč je v písni označen jako „darebak“?
5. Jaký charakter má tato píseň?

Metodické tipy pro učitele na nácvik koledy *Sedlak, darebak*

1. Práce s metronomem: Na metronomu nastavte pomalejší tempo ve 2/4 taktu. Žáci do jeho zvuku vytleskají rytmus 1. sloky. Postupně zvyšujte a snižujte tempo na metronomu tak, aby na jeho změnu mohli žáci tleskáním adekvátně reagovat. Průběžně střídajte rovněž způsoby hry na tělo.

2. Žáci si ve dvojicích připraví rytmickou recitaci textu dané sloky bez melodie a budou se při ní snažit o krátkou výslovnost. Mohou ji doplnit rytmickou hrou na perkusní nástroje.

3. Žáci se věnují porozumění textu koledy. V pracovním listu plní úkoly ke slovní zásobě, kterou neznají, a diskutují o významu písně.

4. Po částech naučte žáky melodii. Poté si společně zazpívejte celou píseň.

5. Společně sestavte hudební aranžmá celé písně:

- Pomocí perkusních nástrojů vytvoří žáci jednoduchý rytmický doprovod.
- Podle svých dovedností žáci zahrají a doprovodí píseň také na melodické nástroje.
- Žáci zazpívají žertovnou píseň na principu ozvěny – sólista předzpívá vždy 2 takty a sbor je po něm jako ozvěna zopakuje.
- Motivujte žáky, aby k melodii vytvořili jednoduchý 2. hlas (např. formou ostinátní figury). Inspiraci vícehlasé úpravy této koledy naleznete rovněž v tištěném zpěvníku *Přiběželi do Betlema pastyře. Regionální koledy a žertovné písně ze sbírek Kopřivnické písničky Leopolda Víchy a Emila Hanzelky*.

6. Žáci si poslechnou nahrávku doprovodu v podání cimbálové muziky. Pokusí se společně určit, která část koledy tvoří předeheru, zda je mezi jednotlivými slokami mezihra a jak vypadá dohra. Poté si celou píseň s cimbálovou muzikou zazpívají.

7. Žáci se během zpěvu pohybují po prostoru do rytmu písně ve vlastní choreografii. Pantomimicky doplňují text gesty.

SLOVNÍČEK NÁŘEČNÍCH VÝRAZŮ A SLOVNÍCH SPOJENÍ

NÁŘEČNÍ VÝRAZ	SOUČASNÝ VÝZNAM
sedlak	vlastník statku
darebak	lump, lenoch
gatě	kalhoty
same laty	spoustu záplat
trča	vyčnívají
pjaty	paty